

Riksrevisjonen - Sykehusene er ikke rustet til å ta imot så mange eldre

Kommunal Rapport 05.05.2026

Mange eldre som kunne fått helsehjelp i kommunen, blir i stedet lagt inn på sykehus, ifølge Riksrevisjonen. Det skyldes særlig mangel på korttidsplasser.

Riksrevisor Karl Eirik Schjøtt-Pedersen advarer om at sykehusene vil bli overbelastet om like andel eldre fortsatt skal få behandling i stedet for å følges opp av kommunene.

Sykehusene kommer til å bli overbelastet om dette fortsetter, advarer riksrevisor Karl Eirik Schjøtt-Pedersen.

– Dersom bruken av sykehusene holder fram som i dag, truer det bærekraften til spesialisthelsetjenesten, sier han.

Riksrevisjonen har sett på helsehjelp som gis til eldre, og hvordan de ulike nivåene samhandler.

Det vekker bekymring at færre eldre over 80 år fikk helsetjenester hjemme eller på sykehjem i 2024 enn i 2015. I samme periode økte bruken av sykehus.

Mangler korttidsplasser

Om bare sju år vil antall eldre over 80 ha økt med 50 prosent sammenlignet med 2024. Den prosentvise veksten er størst i de store kommunene.

– Sykehusene og kommunene har derfor dårlig tid til å omstille seg, påpeker Schjøtt-Pedersen.

Mangel på korttidsplasser er en viktig grunn til at kommunene ikke følger opp.

– Et døgn på et sykehus koster mye mer enn et døgn på en institusjon i kommunen. At utskrivingsklare pasienter blir liggende, er verken økonomisk, rimelig eller ønskelig, sier Schjøtt-Pedersen.

Det er også vanligere å få sykehusbehandling for eldre som bor i nærheten av et sykehus enn eldre som bor lenger unna, finner Riksrevisjonen. Det gjelder både akutte innleggelser og planlagt poliklinisk behandling

Riksrevisjonen mener vertskommuner må bli flinkere til å følge opp egne forpliktelser.

– Det er mye oppmerksomhet om hvordan distriktskommuner skal takle at det blir flere eldre, men for sykehusenes bærekraft er det spesielt viktig å få et godt samarbeid med vertskommunen for å dempe bruken, påpeker riksrevisoren.

Vestre: Slik skal vi ikke ha det

Helse- og omsorgsdepartementet får også kritikk for ikke å ha brukt sine virkemidler godt nok. Departementet bør gi helseregionene beskjed om å følge opp, anbefaler Riksrevisjonen.

Det er for mange eldre som opplever å bli kasteballer mellom ulike deler av helsetjenesten, erkjenner helse- og omsorgsminister Jan Christian Vestre (Ap).

– Slik skal vi ikke ha det, og derfor er en mer sammenhengende helse- og omsorgstjeneste målet for regjeringens helsereform, sier han, og tilføyer at helsereformutvalget ser nærmere på Riksrevisjonens funn.

Mange sykehus og kommuner er allerede i gang med prøveprosjekter hvor de tester ut hvordan samhandling kan bli bedre, og flere av prosjektene handler om eldre, tilføyer han.

Krever fortgang i bygging av sykehjemsplasser

Funnene viser at kommunene ikke er rustet for å ta vare på eldre, mener Frp, som mener det haster med en omlegging.

Partiet mener det bør bevilges penger til 3.000 sykehjemsplasser og omsorgsboliger i året, og kommunene må få dekket mer av regningen ved å bygge ut, mener helsepolitisk talsperson Kristian Eilertsen.

Rapporten er en knusende dom som viser at regjeringen har sviktet, oppsummerer Høyres Margret Hagerup. Også hun vil ha prioritering av å bygge flere sykehjemsplasser, samt å styrke samarbeidet mellom sykehus og kommunene.

Rødt kaller situasjonen for uverdigg.

– Det er hårreisende at du i dag nesten må være dødssyk for å få plass på sykehjem, sier Hege Bae Nyholt.

Les hele rapporten [her](#).